

Geachte leden,

In 1999 besloten enkele oud-collega's tot oprichting van onze vereniging:
de **Gepensioneerdenvereniging UWV**.

Dat betekent dat wij dit jaar 15 jaar bestaan. Daarom hebben wij besloten om u een kleine attentie aan te bieden in de vorm van een pen in unieke uitvoering.

Deze vindt u bijgesloten bij onderstaande notulen van de Algemene Ledenvergadering. We hopen dat u er met veel plezier gebruik van maakt.

Met vriendelijke groet,
Het bestuur.

NOTULEN

Van de **Algemene Ledenvergadering** van de Gepensioneerdenvereniging UWV (GVU),
gehouden te Baarn op **2 april 2014**

---

*Deelnemers***Bestuur**

De heren M. Passieux (*voorzitter, tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), J.W.A.M. Fraza (*tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), A.W.M. Kok (*tevens lid van het bestuur van het pensioenfonds*), M. Koopmans (*secretaris*) en A.J. Slootweg (*penningmeester, tevens lid van de Deelnemersraad*).

Leden

De **dames** M.J. Janssen, W. Scheen-Schabracq, P.A.A. van de Weide en G. Wiechmann en de **heren** A.J.M.C. Aarts (*tevens lid van het bestuur van het pensioenfonds*), M.A.J. van den Berg, M.E. Bijleveld, H.J. Bouwknecht (*tevens plv. lid van het bestuur van het pensioenfonds*), L.H.A. van den Brom, E. Cohen, J.P.M. van Dam, B.J.A.P. van Eijdsen, T.R. Garritsen, A.W.M. Geels, H. Gerrits, D.M. Hekscher, F.J. Huibers, A.C. Huizenga (*tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), J.C. Janssen, K. de Jonge, D. Klazema, J. Knijff, A. van der Kraan, T. Liberton, E.G.L. Loos, P.C. van Meerten, T.H.C. van der Meijden, J.D. Mostert, A.J. Niessink, J.O. Olofsen, K. Osinga, F. Oudmaijer, H. Paulissen, D.A. Ririmasse, V.D. Ritter, Chr. W. Scheen, J.C.F. Stoop, A.J.M. van Straalen, F.P. van Straaten, J. van der Veen, J.J.R. van de Weg, P.A. van Willigen, J.H.M. ten Wolde en J.D.L. Zoetelief.

Afwezig met bericht van verhindering

Mevrouw M. Herinx (*administratrice*) en de heren H. Hulshof (*ereid*), C.J.M. van Oorschot, F. Schellaert en T.P.M. van der Zee (*tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*).

1. Opening en vaststelling agenda

De *voorzitter* opent de vijftiende Algemene Ledenvergadering en verwelkomt de deelnemers, speciaal de leden die voor het eerst deelnemen aan de ALV. Hij memoreert dat GVV thans het derde lustrum viert en moet helaas het erelid, de heer Hulshof, die ooit het initiatief nam tot oprichting van GVV afmelden. Bericht van verhindering is voorts ontvangen van de heren Van Oorschot, Schellaert en Van der Zee. Daarna stelt hij de leden van het bestuur voor en de leden die namens de gepensioneerden zitting hebben in het bestuur van het pensioenfonds en de overige colleges van het fonds. Op zijn verzoek worden vervolgens de GVV-leden die het afgelopen jaar zijn overleden met enige ogenblikken stilte herdacht. Na te hebben vastgesteld dat de agenda voor deze vergadering ongewijzigd kan worden aangehouden stelt hij punt 2 aan de orde.

2. Verslag van de vergadering van 27 maart 2013

Dit verslag wordt goedgekeurd en vastgesteld met inachtneming van het volgende:

- Pag. 1. bij de verhinderingen dient te worden opgenomen de heer H. Hulshof;
- Pag. 2. punt 2.3. tweede alinea, tweede regel: 'efz van GVV' moet zijn 'fez van UWV';
- Pag. 3. punt 4, derde en vijfde alinea: de juiste naam van spreekster luidt Van Klaarbergen;
- Pag. 4. punt 4, achtste alinea, derde regel; 'fondsbestuur' moet zijn 'de werkgever' en in de vierde regel 'De politiek' wijzigen in 'Het ministerie van SZW heeft geen extra geld beschikbaar gesteld';
- Pag. 7. punt 13.2, de opbrengst van de vakantiehuisjes bedraagt € 4 à 5 miljoen.

Naar aanleiding van het verslag worden geen punten aan de orde gesteld.

3. Mededelingen en ingekomen stukken

Behoudens de berichten van verhindering zijn er geen ingekomen stukken.

Mededelingen

3.1. **Governance**

De *voorzitter* deelt mee dat als gevolg van nieuwe wetgeving over het besturingsmodel van pensioenfonds de huidige Deelnemersraad, waarin GVV met vijf leden is vertegenwoordigd, verdwijnt. Het Verantwoordings-orgaan, waarin GVV met twee leden is vertegenwoordigd, krijgt andere bevoegdheden. Hierin zal GVV nu vertegenwoordigd zijn met twee leden en een plv. lid. Desgevraagd door het fondsbestuur heeft het bestuur van GVV besloten de heren Fraza en Slootweg te benoemen tot lid van het nieuwe VO. De derde potentiële vertegenwoordiger moet nog benaderd worden, aldus spreker.

4. Terugblikken en vooruitzien

De *voorzitter* memoreert enkele successen die GVU in de afgelopen vijftien jaar heeft weten te realiseren waaronder de **indexering**. Met betrekking tot de indexering was aanvankelijk bepaald dat het laagste van de indexcijfers *loonstijging of alle huishoudens afgeleid* maatgevend was. Door toedoen van GVU is thans het indexcijfer *alle huishoudens afgeleid* bepalend en niet langer het laagste indexcijfer. Hij vervolgt met enkele markante punten uit de afgelopen jaren, zoals de omzetting van het **eindloonsysteem in het middelloonsysteem**; een wijziging die de werkgever een besparing van €2 à 3 miljard heeft opgeleverd, omdat geen bijstortingen meer nodig zijn bij promoties.

Relevant is voorts dat er sinds het ontstaan van de crisis in 2008 geen sprake meer is geweest van indexering van de pensioenen. Zelfs **korting** op de pensioenen is helaas niet uit te sluiten, als de **dekkingsgraad** eind augustus 2014 lager is dan 104,3%. Afgewacht moet voorts worden wat het per 1 januari 2015 van kracht wordende nieuwe financiële toetsingskader zal opleveren. Vooralsnog ziet het er niet naar uit dat indexatie de komende jaren tot de mogelijkheden zal behoren. Komend op de laatstgehouden **verkiezingen** voor nieuwe leden van het fondsbestuur is spreker van oordeel dat dit goed heeft uitgepakt.

Met herbenoeming van de heer Kok en benoeming van de heren Aarts en Bouwknegt is sprake van een sterke vertegenwoordiging namens de gepensioneerden in het fondsbestuur. Het bestuur van GVU is hier zeer content mee, te meer daar de beide nieuwe bestuursleden voldoen aan de strenge eisen die DNB tegenwoordig stelt aan bestuursleden van pensioenfondsen.

De heer *Van Dijk* begrijpt dat de dekkingsgraad onder het minimaal vereiste niveau uitkomt als gevolg van het risicomijdend beleggingsbeleid. Hij heeft gelezen dat het fonds thans wil overgaan op een ander beleid en zou graag willen weten wat hiervan is te verwachten.

De *voorzitter* antwoordt dat deze vraag thuishoort in de discussie met de heer Snijders in de tweede helft van deze vergadering. Feit is wel dat nu al jarenlang niet wordt geïndexeerd sprake is van een achterstand van circa 10%. Sommige gepensioneerden raken daardoor in de problemen. Behoud van koopkracht is een van de doelstellingen van zowel GVU als het fondsbestuur. Daaraan wordt momenteel dus niet voldaan. In dit opzicht is het begrijpelijk dat een ander beleid wenselijk is.

De heer *Loos* merkt op dat in 2013 sprake was van een forse extra belasting voor gepensioneerden als gevolg van wijziging van de belastingschijven. Het wekt de indruk dat sprake is van een hetze tegen gepensioneerden. Hij vervolgt dat de helft van alle gepensioneerden helemaal geen pensioen heeft en driekwart van de gepensioneerden met pensioen minder dan €10.000,-- per jaar. Thans is sprake van een situatie dat niet alleen de koopkracht wordt uitgehold als gevolg van het nu al jaren achterwege blijven van indexering, maar dat de fiscus daar nog eens een schepje bovenop doet. Hij zou graag zien dat GVU wat meer doet om de koopkracht op peil te houden.

De *voorzitter* antwoordt hierop dat de koepelorganisatie NVOG, waarbij GVU is aangesloten, zich in dit opzicht zeer actief opstelt. Gelet op de huidige regelgeving, waaraan strak de hand wordt gehouden, is het niet eenvoudig hier resultaat te boeken.

De heer *Loos* vindt dat niet alleen de koepelorganisatie zich hier moet laten horen, maar dat ook de individuele leden van NVOG zich ter zake tot de Tweede Kamer moeten richten.

De *voorzitter* verwacht dat een eigen brief van GVU waarschijnlijk niet eens bij Kamerleden op tafel belandt. De koepelorganisatie kan hier veel meer bewerkstelligen dan de individuele leden.

De heer *Loos* acht het desondanks wenselijk dat GVU zich actiever opstelt, waaraan de heer *Garritsen* toevoegt dat het een het ander niet uitsluit. Zowel NVOG als GVU zou hier actie kunnen ondernemen.

De *voorzitter* zegt toe deze suggestie in de eerstvolgende bestuursvergadering ter sprake te zullen brengen.

Op de vraag van de heer *Knijff* met ingang van welke datum afstempeling zal plaatsvinden als het vereiste minimumniveau van de dekkingsgraad van 104,3% ultimo augustus a.s. onverhoopt niet wordt gehaald, antwoordt de heer Bouwknecht dat de pensioenen (en aanspraken) dan met ingang van december 2014 zullen worden gekort.

De *voorzitter* stelt vast dat er met betrekking tot dit agendapunt verder geen vragen meer zijn.

5. Jaarverslag secretariaat

Op de vraag van de heer *Garritsen* of zich iemand heeft gemeld naar aanleiding van de oproep voor een webmaster antwoordt de *voorzitter* dat er tot op heden nog geen geschikte kandidaat is gevonden. De leden wordt verzocht kandidaten te melden bij het bestuur.

Onder verwijzing naar pag. 1, waar de contributie van NVOG ter sprake komt, herinnert de heer *Bijleveld* aan de vorig jaar door de heer Bouwknecht gestelde vraag of de hoogte van deze contributie nog wel reëel was, gelet op de afname van het personeelsbestand van NVOG. Hij vraagt hoe het bestuur dit punt heeft aangepakt.

De *voorzitter* antwoordt dat het bestuur in de laatstgehouden algemene vergadering van NVOG heeft aangedrongen op contributieverlaging. Op korte termijn valt echter geen verlaging te verwachten, maar een aanvankelijk voorgenomen verhoging kon wel worden afgewend. Een en ander hangt samen met de afsplitsing van een aantal leden, dat een nieuwe koepel heeft opgericht: KNVG. NVOG kampte daardoor, ondanks een schikking met KNGV, met een aanzienlijk lager inkomensniveau dan verwacht werd. Dit was ook niet direct weg te werken via de in gang gezette personeelsreductie. KNVG rekent weliswaar een zeer lage contributie, n.l. € 1,- per lid van de aangesloten verenigingen, maar zij hebben geen bureau en zijn uitsluitend bereikbaar via een e-mailadres.

In tegenstelling tot NVOG, die alle aangesloten verenigingen wekelijks een nieuwsbrief stuurt met alle actualiteiten op pensioen- en zorggebied, biedt KNVG haar leden geen informatie. Inmiddels is het NVOG en KNVG wel duidelijk dat samenwerking geboden is met het oog op de verdediging van de belangen van de gepensioneerden in de richting van de overheid. Daartoe is besloten tot oprichting van een gezamenlijke pensioencommissie. Op termijn zullen beide organisaties mogelijk samengaan in federatieverband. Geen verdere vragen over het jaarverslag meer vernemend zegt hij de secretaris dank voor dit informatieve stuk.

6. Jaarrekening 2013

De heer *Slootweg* licht toe dat de werkelijke kosten in het algemeen lager zijn uitgevallen dan de begrote kosten. In financieel opzicht kan dat ook gesproken worden over een bevredigend jaar. Het batig saldo is toegevoegd aan de algemene reserve. De *voorzitter* stelt vast dat er geen vragen zijn over de jaarrekening.

7. Verslag Kascommissie

De heer *Van Eijnsden* deelt mee dat de Kascommissie op 23 februari 2014 aan de hand van de bescheiden, opgesteld door de penningmeester, de heer A.J. Slootweg, de jaarrekening over het boekjaar 2013 heeft gecontroleerd en akkoord bevonden. De saldi van de rekeningen bij ING Bank stemden overeen met de aan de commissie voorgelegde dagafschriften per ultimo 2013. De commissie stelt de ALV dan ook voor het bestuur decharge te verlenen en de penningmeester dank te zeggen voor diens nauwgezette beheer van de geldmiddelen.

De *voorzitter* stelt vast dat de vergadering instemt met het voorstel van de kascommissie, zodat de jaarstukken zijn goedgekeurd en vastgesteld en het bestuur is gedechargeerd.

De heer *Hekscher* vraagt wat de bedoeling is van het huidige vermogen.

De heer *Slootweg* antwoordt dat in 2014/15 een afname van het ledental wordt verwacht. Als gevolg daarvan zal het vermogen naar verwachting afnemen. Om die reden is het aanhouden van een ruime reserve wenselijk.

Op de vraag naar de omvang van de reserve die het bestuur wil handhaven antwoordt de heer *Slootweg* in dit opzicht te denken aan circa 50% van de uitgaven in een jaar, dus ongeveer € 6.000,--.

De heer *Garritsen* staat bij dat ook is besloten een ruime reserve aan te houden met het oog op eventuele rechtszaken.

De *voorzitter* bevestigt dit. Hij zegt de kascommissie vervolgens dank voor haar activiteiten.

8. Benoeming leden Kascommissie

Gelet op de bepaling dat men maximaal twee jaar lid mag zijn van de kascommissie treedt de heer Van Eijsden terug als lid van deze commissie.

Naast de heer De Leeuw van Weenen treedt thans het reservelid de heer Van der Ven aan.

De heer *Hekscher* verklaart zich desgevraagd bereid toe te treden als reservelid van de commissie.

9. Vaststelling begroting 2014/15

De heer *Slootweg* licht toe dat is besloten ook al een begroting voor 2015 op te stellen met het oog op vaststelling van de contributie. Daarnaast speelt een rol dat het zonder een begroting formeel niet is toegestaan uitgaven te doen. Hij vervolgt dat in 2014 sprake zal zijn van extra uitgaven in verband met het derde lustrum. Wat betreft de resultaten verwacht hij zowel in 2014 als in 2015 binnen de begrote kostenposten te kunnen blijven. Het gesignaleerde tekort zal waarschijnlijk lager uitvallen dan begroot.

Naar aanleiding van een vraag over de werving van nieuwe leden memoreert de *voorzitter* dat bij elke pensioentoekenning een wervingsbrief van GVU wordt gevoegd. De afgelopen jaren was sprake van goede toeloop van nieuwe leden, doordat de naoorlogse geboortegolf de pensioengerechtigde leeftijd bereikte. Dit vlakt nu af waardoor sprake is van minder aanmeldingen. Daarnaast speelt een rol dat van de oorspronkelijke leden uit de tijd van de oprichting van GVU er steeds meer overlijden.

De heer *Van Straaten* merkt op dat slechts 12% van het aantal gepensioneerden lid is van GVU. Hij realiseert zich dat zich onder de gepensioneerden ook veel kleine slapers bevinden, maar zou er toch op willen aandringen meer aandacht te besteden aan ledenwerving. Mogelijk is het een optie mensen al te benaderen tijdens de werksituatie. Ook zou kunnen worden overwogen om naast de bijsluiters bij de pensioentoekenning mensen meer informatie te geven over GVU. Het is hem n.l. gebleken dat veel mensen niet op de hoogte zijn van het bestaan van GVU.

De *voorzitter* meent dat zou kunnen worden overwogen een brief te sturen aan alle gepensioneerden met informatie over GVU.

De heer *Bouwknegt* doet de suggestie om nieuwe leden gedurende het eerste jaar geen of minder contributie in rekening te brengen.

De *voorzitter* zegt dat dit een mogelijkheid zou kunnen zijn meer mensen over de drempel te trekken. Hij stelt vervolgens vast dat de vergadering zich kan verenigen met de begrotingen voor 2014/15.

10. Vaststelling contributie 2015

Conform het voorstel wordt besloten de contributie te handhaven op € 12,--.

De *voorzitter* brengt naar voren dat het afgelopen jaar ervaring is opgedaan met contributie-inning via per e-mail verstuurd facturen (zonder acceptgiro).

Leden van wie geen e-mailadres bekend is hebben gewoon een acceptgiro ontvangen. Gebleken is dat bij leden die per email zijn benaderd vaker rappel nodig was. Duidelijk is dus dat een acceptgiro een meer manende werking heeft. Dit vormt geen reden om de inmiddels ingeslagen weg weer te verlaten, maar de leden worden wel dringend verzocht alert te zijn op betaling van de contributie.

De heer *Oudmaijer* stelt voor dat de leden zelf zorgen voor automatische overschrijving van de contributie.

11. Bestuursverkiezing

De *voorzitter* deelt mee dat bestuursleden worden gekozen door de ALV, maar dat de verdeling van bestuurlijke functies een taak is van het bestuur.

Hij vervolgt dat hij thans aan de beurt is om af te treden, maar stelt zich direct herkiesbaar. Hij stelt vervolgens vast dat de ALV hem herkiesbaar stelt als bestuurslid en dankt de vergadering voor het in hem gestelde vertrouwen.

12. Wat verder ter tafel komt

12.1. **Brief Pensioenfonds UWV aan de pensioengerechtigden over pensioenontwikkelingen**

De heer *Bouwknegt* meldt dat in deze brief, waarin wordt ingegaan op de financiële situatie van het fonds en de gevolgen daarvan op de indexatie per 1 januari 2014, een storende fout is geslopen. Gesproken wordt over koppeling aan de algemene **loonstijging**. Dit moet echter zijn de algemene **prijsstijging**.

De heer *Koopmans* bevestigt dit en deelt mee dat de juridisch analist pensioenzaken van het UWV, de heer M. Pet, het bestuur van GUV hier hedenmorgen per email op heeft geattendeerd. Op de website van het fonds zal hier onder het kopje 'veelgestelde vragen' ook aandacht aan worden besteed.

12.2. **Meer kritische houding GUV ten opzichte van bestuur pensioenfonds**

De heer *Van der Kraan* wijst erop dat het pensioenfonds UWV van middenmotor inmiddels is afgezakt tot de categorie slecht presterende fondsen. Hij heeft het bestuur van het pensioenfonds ter zake schriftelijk benaderd (met kopie aan de Raad van Bestuur en de OR) met het verzoek kritisch te kijken naar de financiële ontwikkelingen bij het fonds. Hij heeft niet het idee dat deze actie veel oplevert, maar vraagt zich wel af hoe het mogelijk is dat, terwijl andere fondsen waaronder het ABP, langzamerhand uit het dal kruipen, het pensioenfonds UWV achterblijft. Hij acht het wenselijk dat GUV hierover vanuit een kritische houding gaat praten met de directie en de OR.

De *voorzitter* stelt dat het in eerste instantie aan het fondsbestuur is te reageren op voornoemde brief. Afhankelijk van het antwoord kan het bestuur van GUV zich vervolgens beraden.

De heer *Aarts* bevestigt de ontvangst van voormelde brief door het fondsbestuur. Om deze te beantwoorden dient echter eerst het een en ander op een rij te worden gezet. Daartoe is de brief voorgelegd aan de beleggingscommissie van het fondsbestuur. Hij licht toe dat het pensioenfonds UWV in vergelijking tot andere

fondsen een risicomijdend beleggingsbeleid voert. Dit vormt een van de factoren waardoor de dekkingsgraad onder het vereiste minimum blijft. Hij gaat vervolgens in op verschillen tussen het ABP en het pensioenfonds UWV en de maatregelen die het ABP heeft getroffen om de dekkingsgraad op het vereiste minimumniveau te brengen. Zo heeft het ABP een premieverhoging ingevoerd van 5,5% en ook is er bij dit fonds sprake van een renteafdekking van 25%, terwijl het pensioenfonds UWV ter zake een dekking kent van 60%. Hij benadrukt dat vergelijking van uitsluitend de dekkingsgraad dus niet reëel is.

Er spelen tal van andere factoren een wezenlijke rol. In dit kader besteedt hij aandacht aan de criteria die De Nederlandse Bank hanteert wat betreft de beoordeling van het beleid van de pensioenfondsen.

In het antwoord zal e.e.a. duidelijk uit de doeken worden gedaan, aldus spreker.

De heer *Van Dijk* vraagt of het niet tijd wordt dat het fondsbestuur het risicomijdende beleggingsbeleid herziet.

De heer *Aarts* stelt dat het niet zo eenvoudig is de juiste weg te vinden tussen een terughoudend dan wel een risicovol beleid. Het beleggingsbeleid is niet de enige factor die van invloed is op de ontwikkeling van de dekkingsgraad, maar ook de voortdurend dalende rente, het niveau van de afdekking van de rente en het niet aanpassen van de belastingschijven. Bovendien moet rekening worden gehouden met het feit dat sprake is van economische terugloop. Is die periode voorbij dan ligt het voor de hand te opteren voor een actiever beleggingsbeleid.

De heer *Van Dijk* staat bij dat de keuze voor het beleggingsbeleid voortvloeide uit een enquête.

Dit komt de heer *Bouwknegt* onbekend voor. Hij attendeert er vervolgens op dat DNB momenteel een groot onderzoek uitvoert naar het beleggingsbeleid van pensioenfondsen, waaronder het pensioenfonds UWV. Daarover wordt een rapport uitgebracht.

De *voorzitter* brengt naar voren dat er veel reacties zijn ontvangen over het (te) defensieve beleggingsbeleid. Ook wordt wel gesuggereerd dat het wellicht gunstig zou zijn het fonds onder te brengen bij het ABP nu het daar weer wat beter gaat. Hij is daar niet direct voorstander van. Toen het ABP indertijd moest overgaan tot korting op de pensioenen werd zo'n suggestie niet gedaan.

De heer *Loos* stelt voor in het verslag van deze vergadering gedetailleerde gegevens op te nemen over het beleggingsbeleid van het pensioenfonds UWV. Zonder nadere informatie hieromtrent valt niet te beoordelen in hoeverre dit te defensief is.

De heer *Aarts* attendeert erop dat het beleggingsbeleid terug te vinden is op de website van het pensioenfonds, inclusief een populaire versie.

De heer *Loos* verwacht dat het desondanks lastig zal zijn tot een oordeel te komen zonder vergelijking met het ABP. Het lijkt hem wel zaak dat het bestuur van het pensioenfonds nagaat of de tijd niet rijp is voor wijziging van het beleggingsbeleid.

13. Rondvraag

13.1. **Premie-inkomsten pensioenfonds**

In relatie tot het afnemende personeelsbestand bij UWV informeert de heer *Knijff* naar de gevolgen daarvan voor de premie-inkomsten van het pensioenfonds.

De *voorzitter* antwoordt dat de gemiddelde leeftijd van de medewerkers van UWV uitkomt op 45 jaar. Op dit moment zijn de premie-inkomsten nog steeds hoger dan de pensioenenuitkeringen.

14. Sluiting

De *voorzitter* stelt vast dat er verder geen onderwerpen meer aan de orde behoeven te komen. Hij zegt de deelnemers dank voor inbreng en sluit het officiële gedeelte van de ALV af. Hij vervolgt dat na een korte pauze de heer Marcel Snijders, directeur van het bestuursbureau van het pensioenfonds, zal ingaan op relevante ontwikkelingen op pensioengebied, in het bijzonder met betrekking tot het pensioenfonds UWV.

PAUZE

Actuele onderwerpen met betrekking tot pensioenen in het algemeen en het pensioenfonds UWV in het bijzonder

De *voorzitter* heropent de vergadering en verwelkomt de heer Snijders, die hij vervolgens het woord geeft.

Als belangrijke onderwerpen noemt de heer Snijders:

- Wijziging van de statuten;
- Het paritaire bestuursmodel;
- De Raad van Toezicht als interne toezichthouder;
- Wijziging dienstverlening strategische partners;
- Het lagere opbouwpercentage van het pensioen;
- Wijziging toezichtkader DNB en
- De nieuwe samenstelling van het fondsbestuur.

Hij vervolgt dat door nieuwe wetgeving uit 2013 uit mogelijke bestuurlijke modellen is gekozen voor het paritaire model. Dit houdt in dat het bestuur van het fonds bestaat uit drie groepen: werkgeversvertegenwoordigers, actieve deelnemers en gepensioneerden. In dit model, dat per 1 juli 2014 ingaat, wordt de Deelnemersraad overbodig. In het paritaire model wordt toezicht uitgeoefend door de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan (VO) 'nieuwe stijl'. De Deelnemersraad stopt derhalve per 1 juli a.s. Per gelijke datum krijgt het huidige VO nieuwe bevoegdheden. In dit college zijn de werkgevers, werknemers en gepensioneerden in gelijke mate vertegenwoordigd, ook wat betreft het stemrecht (one man one vote).

Het bestuur van het pensioenfonds telt drie werkgeversleden, vier werknemersleden en twee leden namens de gepensioneerden. Hier hebben de werkgeversleden echter dubbel stemrecht, dus in totaal 50% evenveel als de werknemersleden en de gepensioneerden samen.

Het interne toezicht op het bestuur vindt plaats door de (al eerder ingestelde) Raad van Toezicht, die drie leden telt.

In 2013 zijn diverse bestuursleden volgens schema afgetreden en zijn nieuwe leden benoemd: namens de werknemers is mevrouw Hernandez-Lara nieuw benoemd, met als plaatsvervanger de heer Schuurman. Namens de gepensioneerden is de heer Kok herbenoemd en de heer Aarts nieuw benoemd. Tot plaatsvervangend lid namens de gepensioneerden is de heer Bouwknegt benoemd. De functie van plaatsvervangend lid namens de werknemers is nog vacant. Als gevolg van een statutenwijziging is het mogelijk externe specialisten te benoemen in het bestuur. Voornoemde vacature zal mogelijk worden vervuld door een externe vertegenwoordiger met expertise op beleggingsgebied.

Van belang is nog dat alle gekozen bestuursleden door DNB worden getoetst op geschiktheid op basis van deskundigheidseisen. Alle nieuwbenoemde bestuursleden voldoen aan de criteria die de DNB terzake stelt.

Voorts is een professionaliseringsslag gemaakt wat betreft de aansturing van het fonds. Dit is ook wel nodig, gelet op het feit dat het fonds een vermogen heeft van €5.500 miljoen. Gebruik wordt gemaakt van de expertise van strategische partners, organisaties als bijv. TKP, Allianz Global Investment, de Townsend Group en Bridgevest. Afspraken worden strakker geregeld en bewaakt. De spelregels met de administrateur van het fonds, TKP, zijn thans meer uitgewerkt, terwijl de afspraken met alle overige adviseurs nog eens kritisch zijn beoordeeld om te komen tot een kwaliteitsverbetering overeenkomstig de wensen van het fondsbestuur.

Op de vraag naar de kosten van de strategische partners antwoordt de heer *Snijders* dat deze kosten neerkomen op €145,- per deelnemer per jaar. In totaal komen de jaarlijkse kosten neer op 0,5% van het vermogen. Dit is extreem laag in vergelijking met andere pensioenfondsen, al moet hierbij wel worden aangetekend dat een goede vergelijking niet altijd mogelijk is, omdat 'verborgen kosten' hier ook een rol spelen. In verband met wijziging van het beleggingsbeleid vielen de jaarlijkse kosten eenmalig hoger uit. Het betreft hier de overgang van hoofdzakelijk staatsobligaties naar een meer gedifferentieerd beleggingsbeleid. Verwacht mag worden dat het kostenniveau zich zal stabiliseren. Spreker gaat vervolgens in op de kosten van het bestuursbureau. Deze kosten zullen toenemen van €700.000,- in 2013 naar €1,5 miljoen in 2014 vanwege noodzakelijke uitbreiding met het oog op het meer gedifferentieerde beleggingsbeleid en de bewaking daarvan.

Deze kostentoeename wordt gecompenseerd, doordat sprake zal zijn van een besparing van €0,5 miljoen wat betreft inschakeling van TKP.

Een belangrijk deel van de kosten, ca. €5 miljoen, gaat voorts naar de externe accountant en de actuaris.

De heer *Loos* kan zich voorstellen dat naarmate de winst hoger is de kosten navenant toenemen. Daar dient echter wel een verband tussen te bestaan.

De heer *Snijders* antwoordt dat niet alleen de kosten en het rendement hier een rol spelen, maar ook het risico. Bij een hoger rendement is ook sprake van een hoger risico. Daarnaast spelen transactiekosten een rol. Van belang is dus een goede verhouding tussen kosten, rendement en risico.

Een kostenstijging is gerechtvaardigd als deze leidt tot een hoger rendement.

De heer *Loos* vindt dat hier een vergelijking moet worden gemaakt met fondsen die goed presteren en niet met de middelmoet.

De heer *Van Straalen* begrijpt dat wordt gewerkt met internationale professionals en vraagt of het fonds deze wel de baas kan.

De heer *Snijders* antwoordt dat het fondsbestuur zich in dit opzicht wapent door goede adviseurs in de hand te nemen. Deze gaan na of de beheerders zich houden aan het afgesproken beleggingsbeleid. Er moet verantwoording worden afgelegd aan de beleggingscommissie van het fondsbestuur.

Ook wordt eenmaal per jaar aan gespecialiseerde bureau's opdracht gegeven om de beheerders te controleren. Hij vervolgt dat het fondsbestuur per beheerder het risico definieert en bepaalt wat de beheerder al dan niet is toegestaan.

De adviseurs helpen mee een passende strategie te ontwikkelen. Het accent ligt thans op het mijden van risico's. Gelet op de situatie dat het fonds in de periode 2007/12 behoorde tot de fondsen met het beste rendement kan derhalve niet worden gesproken van een slecht beleid. Nu de rente in een rap tempo is gedaald pakt dit beleid helaas minder gunstig uit. Terugkijkend kan worden gesteld dat het beter zou zijn geweest wanneer het fonds de aandelenportefeuille zou hebben gehandhaafd. Dat viel toentertijd echter niet te overzien.

De heer *Loos* heeft de indruk dat het beleggingsbeleid te star is. Het zou zodanig moeten worden geregeld dat sneller op marktontwikkelingen kan worden gereageerd. Het ABP heeft wel snel gereageerd door meer in aandelen te beleggen en is nu uit de gevarezone wat betreft de dekkingsgraad.

De heer *Snijders* zet uiteen dat het ABP hier ook meer risico heeft genomen en het geluk heeft gehad dat het goed is uitgekapt. Een rol speelt ook de renteafdekking. Deze is bij het ABP aanzienlijk lager dan bij het UWV. Wat betreft het beleggingsbeleid speelt het toezicht van DNB ook een essentiële rol. Een fonds kan niet zomaar afwijken van het met DNB afgestemde beleggingsbeleid.

De heer *Bouwknegt* benadrukt dat een rentedaling het fonds veel geld kost, hetgeen de heer *Snijders* bevestigt: stijgt de rente dan daalt de waarde van obligaties, omdat deze dan een lagere rente bieden.

Op de vraag of een evaluatie door het fondsbestuur van het huidige beleggingsbeleid in de rede ligt, zet de heer *Snijders* uiteen dat het fonds momenteel over onvoldoende vermogen beschikt om te kunnen voldoen aan alle (toekomstige) verplichtingen. Dit blijkt uit de dekkingsgraad. Die moet ultimo augustus van dit jaar uitkomen op 104,3%. Om die reden is aan DNB een herstelplan in de vorm van een ALM-studie voorgelegd aan de hand waarvan binnen drie jaar alsnog aan de verplichtingen kan worden voldaan. DNB heeft met dit herstelplan ingestemd. Zolang dit herstelplan loopt, is het fonds niet gerechtigd hiervan af te wijken. Per ultimo 2013 bedraagt de dekkingsgraad 101,5%. Met betrekking tot de ontwikkeling van de dekkingsgraad laat hij ter vergadering een overzicht uitreiken. Op de vraag of het vereiste minimumniveau van 104,3% per ultimo augustus a.s. zal worden gehaald moet spreker het antwoord schuldig blijven. Dit valt niet te voorspellen.

De heer *Van der Kraan* zou graag willen weten wat het fondsbestuur van plan is om de dekkingsgraad op het vereiste minimumniveau te brengen, gelet op de directe gevolgen die het achterblijven van de dekkingsgraad heeft voor de gepensioneerden.

Hij heeft de indruk dat de door het fonds ingeschakelde beheerder Allianz niet in staat is tot goede beleggingsresultaten te komen en dat het bestuursbureau kennelijk weinig grip heeft op het geheel.

De heer *Snijders* zegt zich de positie van de gepensioneerden wel te kunnen voorstellen, maar dat het fondsbestuur slechts ruimte heeft om te handelen binnen de door DNB toegestane mogelijkheden en dit ook zo goed mogelijk doet. Bezien wordt momenteel welke aanvaardbare risico's zijn te selecteren om tot een hoger rendement te komen.

De heer *Loos* vreest dat de vereiste minimum dekkinggraad niet zal worden gehaald, mede gelet op de weinig tolerante houding van DNB wat betreft afwijking van het herstelplan.

De heer *Snijders* verwacht dat wanneer het vereiste minimum niet zal worden gehaald afstempeling van de pensioenen en de aanspraken geboden zal zijn. Daarna staat het het fondsbestuur vrij de risico's te herzien.

Naar aanleiding van de vraag of er wordt geanticipeerd op de gevolgen voor het fonds naar aanleiding van zaken als de relatief oudere medewerkers bij het UWV, het grote aantal gepensioneerden, het beleggingsbeleid, de rentedaling, de te verwachten personeelsreductie en dienovereenkomstige vermindering van de premieopbrengst, antwoordt de heer *Snijders* dat genoemde factoren voor het fondsbestuur eveneens een rol spelen om te komen tot een constructief beleggingsbeleid. Wat betreft de premie voor de actieve deelnemers hanteert het UWV, in tegenstelling tot het ABP, een plafond ter hoogte van 20% van de loonsom. Dit is bepaald in de CAO.

Mede gelet op deze situatie valt de indexatieambitie van het fonds, hoe vervelend ook, momenteel niet te realiseren.

Gelet op de reeds gevorderde tijd ziet de *voorzitter* zich genoodzaakt de discussie af te kappen. Hij zegt de heer *Snijders* dank voor zijn toelichting en de beantwoording van de vragen en sluit de vergadering na het overhandigen van een attentie aan de heer *Snijders*.

22 mei 2014 M.K.